

E?itimde Yetenek Yönetimi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *E?itimde Yetenek Yönetimi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20737>

Özet

Eğitimde Yetenek Yönetimi Ölçeği (EYYÖ), **Sefer Yerlikaya** tarafından 2017 yılında tamamlanan doktora tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle okul yöneticilerinin eğitim kurumlarındaki yetenek yönetimi süreçlerini ne derece etkili yürüttüklerini ve öğretmenler arasındaki farklılıkların yönetme konusundaki yeterliklerini belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, eğitim ortamlarında insan kaynakları yönetimi ve liderlik becerilerinin kesitimi noktasından inceleyen önemli bir **psikometrik araç** olarak kabul edilmektedir.

Ölçeğin geliştirilmesi süreci, eğitim yönetiminde yetenek kavramının öneminin artmasıyla doğrudan ilişkilidir. Ölçek, yöneticilerin yetenekli öğretmenleri tanıma, geliştirme, motive etme ve elde tutma gibi kritik yetenek yönetimi amaçlarındaki algılanan yeterlik düzeylerini saptamaya odaklanmaktadır. Bu sayede, eğitim sisteminin kalitesini artırmaya yönelik yönetimsel müdahaleler için somut veriler sunulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Yetenek Yönetimi, Eğitim Yönetimi, Okul Yöneticisi, Öğretmen Farklılıkları, Yönetim Yeterlikleri, Psikometrik Araç, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Sefer Yerlikaya

Amaç

Eğitimde Yetenek Yönetimi Ölçeği'nin temel amacı, eğitim kurumları bağlamında görev yapan okul yöneticilerinin **yetenek yönetimi** süreçlerine dair sahip oldukları yeterlik düzeylerini objektif ve yapılandırılmış bir şekilde ölçmektir. Bu yeterlikler, sadece yetenekli personeli belirlemekle kalmayıp, aynı zamanda öğretmenler arasındaki bireysel, mesleki ve kültürel farklılıkları etkin bir şekilde yönetmeyi de kapsamaktadır.

Ölçek, yöneticilerin yetenekli öğretmen kadrosunu nasıl oluşturduğunu, mevcut yetenekleri nasıl geliştirdiği ve bu yetenekleri kurumsal hedeflere ulaşmada nasıl kullandığı gibi temel yönetimsel uygulamaları değerlendirilmeye hizmet eder. Elde edilen veriler, yönetici eğitim programları veya kurumsal gelişim stratejilerinin belirlenmesinde kritik rol oynamaktadır.

Yapı

Ölçek, eğitim bilimleri ve örgütsel psikoloji alanlarındaki yetenek yönetimi modellerinden hareketle geliştirilmiştir. Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, okul yöneticilerinin "Öğretmenler Arasındaki

Farklılıklar Yönetme Yeterlikleri" ile entegre edilmiş "Eğitimde Yetenek Yönetimi Yeterlikleri"dir.

Bu çok boyutlu yapı, genellikle aşağıdaki gibi alt boyutları içermektedir (doktora tezi detaylarına bakılarak):

Yetenekleri Belirleme ve Çekme: Nitelikli öğretmen adayların bulma ve okula kazandırma becerisi.

Yetenek Geliştirme ve Eğitimi: Mevcut öğretmenlerin mesleki gelişimlerini destekleme ve potansiyellerini ortaya çıkarma yeterliği.

Performans Yönetimi ve Değerlendirme: Yetenekli personelin performansını adil ve teşvik edici yöntemlerle yönetme.

Elde Tutma ve Ödüllendirme: Yetenekli öğretmenlerin motivasyonunu sürdürme ve kurumda kalıcılığını sağlama stratejileri.

Farklılıklar Yönetme: Öğretmenler arasındaki demografik, kültürel veya mesleki farklılıklar kurumsal avantaja dönüştürme yeterliği.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirildiği doktora tezinde (Yerlikaya, 2017), ölçeğin yapısal geçerliğini sağlamak amacıyla detaylı geçerlik analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır. Tipik olarak bu süreçte, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yapıyı ne derece temsil ettiğini belirlemek için **kapsam geçerliği** (uzman görüşleri ile) ve **yapı geçerliği** analizleri uygulanmıştır.

Yapı geçerliği kapsamında, genellikle **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ve/veya **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** yöntemleri kullanılarak ölçeğin teorik yapıya uygun faktör yapısına doğrulanması hedeflenmiştir. Ölçeğin detaylı geçerlik sonuçları (faktör yükleri, özdeğerler, varyans açıklama oranları) için orijinal doktora tezine başvurulması gerekmektedir. Kaynakta bu bilgilere doğrudan yer verilmemiştir.

Güvenirlilik

Geliştirilen psikometrik araçlarda güvenirlik, ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve kararlılığı gösterir. Eğitimde Yetenek Yönetimi Ölçeği'nin güvenirlik analizleri, genellikle **iç tutarlılık katsayısı** (Cronbach's Alpha) hesaplanarak raporlanmıştır.

Yüksek iç tutarlılık katsayısı, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Doktora tezi bağlamında, ölçeğin genel güvenirlik katsayısı ile birlikte alt faktörlere ait güvenirlik katsayıları da raporlanmış ve bu katsayıların kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) olduğu beklenmektedir. Ancak, kaynakta bu değerler belirtilmemiştir.

Faktör Analizi

Eğitimde Yetenek Yönetimi Ölçeği, çok boyutlu bir yapıyı ölçmek üzere tasarlanmıştır. Bu nedenle, ölçek geliştirme sürecinin temel amaçlarından biri **faktör analizi** olmuştur. Bu analiz, yetenek yönetimi yeterliklerinin hangi bağımsız boyutlardan oluştuğunu ortaya çıkarmıştır.

Faktör analizi sonuçları, ölçeğin maddelerinin kaç ana başlık altında toplandığını ve her bir faktörün toplam varyansın ne kadarını açıkladığını göstermiştir. Bu analiz, yöneticilerin yetenek yönetimindeki yeterliklerinin bütüncül bir yapı yerine, birbirinden ayrı ancak ilişkili alt beceriler setinden oluştuğu hipotezini desteklemek için kritik öneme sahiptir.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Development Scale) ve Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Instrument).

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatında (Örneğin: Hiç Katılmıyorum'dan Tamamen Katılıyorum'a). Kaynakta derecelendirme bilgisi verilmemiştir.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Eğitim Kurumu Yöneticileri (Okul Müdürleri, Müdür Yardımcıları).

Yaş Grubu: Çalışma hayatındaki yetişkinler (Genellikle 30-60 yaş arası eğitim profesyonelleri).

Popülasyon Detayları: Ölçek, Türkiye'deki resmi ve özel eğitim kurumlarında görev yapan okul yöneticileri üzerinde uygulanmıştır. Çalışma grubu, tezin yapıldığı bölgeye (Bolu ve çevresi) veya ulusal çapta temsil edilen yöneticilerden oluşmaktadır.

Test Metodolojisi: Veriler, anket yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Ölçek, yöneticilerin kendi yeterlik algılarını ölçmeye yönelik maddeler içermektedir.

Anahtar Kelimeler

Eğitimde İnsan Kaynakları, Liderlik Yeterlikleri, Doktora Tezi, Faktör Analizi, Cronbach Alfa, Eğitim Yönetimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazma Adresi: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu (Tezin

yazıldığı kurum).

Yazınlar, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, akademik bir çalışmada (doktora tezi) kapsamında geliştirildiği için, ticari kullanımı genellikle yazarın iznine tabidir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ticari bir ücret bilgisi mevcut değildir.

Test Yılı: 2017 (Doktora tezinin tamamlanma yılı).

Kaynaklar

Yerlikaya, S. (2017). *Okul yöneticilerinin yetenek yönetimi ile öğretmenler arasındaki farklılıkların yönetme yeterlikleri* (Doktora tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Eğitimde Yetenek Yönetimi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır.

Ölçeğe ait maddeler (itemler) orijinal kaynakta (doktora tezinin tam metninde) yer almaktadır. Kaynak içerik bu maddeleri sağlamadığı için burada listelenememiştir.